

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Торохтія Богдана Григоровича
на тему «Механізми управління економічною стійкістю аграрних
підприємств», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління
підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальним проблемним питанням сучасної вітчизняної теорії та практики є формування, ефективне управління економічною стійкістю підприємств аграрного сектору. Дана галузь завжди вважалася для України стратегічно важливою складовою економіки, яка здатна забезпечити не тільки потреби внутрішнього ринку, а й вагоме місце країни в когорті світових країн – лідерів із виробництва сільськогосподарської продукції.

Здатність аграрного підприємства в повному обсязі залучити необхідні для розвитку інвестиції є визначальною складовою успіху його діяльності за умов динамічного середовища. Це потребує розробки теоретичних і практичних аспектів формування системи управління економічною стійкістю в менеджменті основної діяльності підприємства, ефективності використання основного та оборотного капіталу, оптимізації та пошуку зовнішніх та внутрішніх резервів поповнення ресурсів виробничого процесу.

Однак, у теоретичному, методологічному та методичному відношенні зазначене питання опрацьоване недостатньо, що й зумовлює актуальність дисертаційного дослідження.

На актуальність і значущість дисертаційного дослідження вказує те, що дана робота пов'язана з науковими планами Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка згідно з темами «Механізми підвищення конкурентоспроможності, розвитку економічного та виробничо-технологічного потенціалу суб'єктів агропромислового виробництва» (номер державної реєстрації 0116U003477, 2016-2020 рр.) та «Системи управління конкурентоспроможністю аграрної продукції в умовах глобалізації аграрних ринків» (номер державної реєстрації 0119U001387, 2019-2021 рр.), де автором розроблено методичний підхід до управління економічною стійкістю підприємств, надано модель оцінювання рівня економічної стійкості аграрних підприємств, на основі якої визначено рівень економічної стійкості вітчизняних аграрних підприємств.

Вказані обставини є свідченням актуальності теми дисертаційного дослідження Торохтія Б.Г.

2. Рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Дисертаційна робота Торохтія Б.Г. є кваліфікаційною науковою працею, яка відзначається структурно-логічною побудовою, комплексно розкриває досліджувану проблему. Зміст дисертаційної роботи свідчить про високий рівень обґрунтованості та достовірності наукових положень, результатів, пропозицій та зроблених дисертантом висновків.

Матеріалами для наукового дослідження були нормативно-правові акти України, офіційні матеріали Державної служби статистики України та Головного управління статистики у Харківській області, дані річної фінансової звітності суб'єктів господарської діяльності, а також монографії, наукові статті вчених-економістів.

Дисертант вдало поєднав загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Зміст дисертаційної роботи розкриває її тему. Поставлені завдання відповідають меті дисертаційного дослідження. Сформульовані висновки характеризуються логічністю, аргументованістю, розкривають мету дослідження, а також відображають елементи наукової новизни.

Основні положення і результати дисертаційної роботи пройшли широку апробацію на науково-практичних конференціях.

Отже, наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи є достовірними, достатньою мірою обґрунтованими та одержані автором самостійно.

3. Ступінь новизни наукових положень

Новизна наукових положень визначена на основі матеріалів тексту всієї дисертаційної роботи.

Найбільш суттєвими та важливими результатами, які характеризуються науковою новизною є: обґрунтування моделі оцінювання рівня економічної стійкості аграрних підприємств, яка включає алгоритм визначення якісного рівня економічної стійкості, класифікованого на такі категорії: абсолютний, високий, нормальний, задовільний, критичний і кризисний.

Авторським надбанням є удосконалена структура зовнішніх чинників формування економічної стійкості аграрних підприємств, а також внутрішня структура підсистем набуття економічної стійкості. Автором також

удосконалено механізм управління економічною стійкістю аграрного підприємства, який, на відміну від існуючих, заснований на інтегрованому системно-адаптивному методичному підході.

Дисертантом переконливо обґрунтовано розуміння поняття «економічна стійкість підприємства», яке визначено системою, що здатна нівелювати негативний вплив внутрішнього та зовнішнього середовища для забезпечення ефективної і стабільної діяльності підприємства.

Положення наукової новизни в дисертаційній роботі чітко формулюються та науково обґрунтовуються.

4. Теоретичне і практичне значення одержаних результатів

Наукові положення дисертації Торохтія Б.Г., методологічні та прикладні розробки знайшли відображення в практичній діяльності аграрних підприємств, органів державного управління, а також у навчальному процесі. Впровадження пропозицій та рекомендацій дисертанта засвідчено довідками.

5. Відповідність дисертаційної роботи та автореферату вимогам МОН України

Дисертаційна робота Торохтія Б.Г. є завершеною науковою працею, зміст якої викладено у логічній послідовності.

У першому розділі «Характеристика економічної стійкості як елементу управління аграрним підприємством» уточнено розуміння поняття «економічна стійкість підприємства» в системі наукових категорій; визначено структуру зовнішнього середовища макроекономічних чинників формування економічної стійкості аграрних підприємств; розвинуто розуміння внутрішньої структури підсистем набуття економічної стійкості аграрними підприємствами.

У другому розділі «Методологія оцінювання та управління економічною стійкістю аграрних підприємств» вдосконалено методичний підхід до управління економічною стійкістю підприємств; розроблено модель оцінювання рівня економічної стійкості аграрних підприємств; оцінено рівень економічної стійкості вітчизняних аграрних підприємств.

У третьому розділі «Формування та впровадження механізму управління економічною стійкістю аграрних підприємств» надано механізм управління економічною стійкістю аграрного підприємства; розроблено методичне забезпечення вибору типу стратегії досягнення економічної стійкості аграрного підприємства; сформульовано організаційне

забезпечення реалізації стратегії досягнення економічної стійкості аграрного підприємства.

Висновки сформульовані чітко, в достатній мірі обґрунтовані та характеризуються науковою новизною.

Дисертаційна робота написана українською мовою, оформлена належним чином.

Автореферат дисертації повністю розкриває зміст наукового дослідження і не містить інформації, яка відсутня в дисертації.

Дисертаційна робота Торохтія Б.Г. відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

6. Повнота викладу здобувачем основних результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях

За темою дисертації опубліковано 10 наукових праць (8 одноосібних) загальним обсягом 4,9 друк. арк., в тому числі: 5 наукових статей у вітчизняних фахових виданнях з економіки; 1 у зарубіжному періодичному вивчанні, 4 публікації в матеріалах конференцій.

Наукові статті, опубліковані у фахових, зарубіжних виданнях і виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, та тези доповідей науково-практичних конференцій повною мірою відображають новизну результатів дисертаційного дослідження. У колективно підготовлених наукових статтях виокремлено особистий внесок дисертанта.

Вище викладене дає підстави стверджувати, що основні положення дисертації Торохтія Б.Г. повною мірою опубліковані у наукових виданнях. Діючі вимоги щодо необхідної кількості монографій, наукових статей, надрукованих у фахових виданнях, дотримані.

7. Зауваження до дисертаційної роботи та дискусійні питання

Позитивно оцінюючи результати дослідження, необхідно також вказати на окремі положення та зауваження:

1. Автору слід було б детальніше висвітити зв'язок ефективності, ліквідності та капіталізації з економічними, фінансовими та конкурентними параметрами статичного та динамічного оцінювання економічної стійкості згідно формулювання першого з винесених на захист положень наукової новизни.

2. Формулювання об'єкту дослідження є надто широким з огляду на формулювання предмету та теми дисертації, а отже доцільним було б визначити його як процес функціонування відповідних механізмів

3. Автору бажано було б деталізувати, які саме власні джерела власних коштів використовують аграрні підприємства.

4. Виділення дефініції «внутрішня стійкість» (підрозділ 1.3) потребує додаткового обґрунтування, адже доцільним в цьому контексті є виділення і «зовнішньої» економічної стійкості підприємства.

5. Потребує більш чіткої ідентифікації застосування проєктного підходу до управління економічною стійкістю аграрних підприємств.

Вказані зауваження відображають власну наукову позицію опонента, не знижують науковий рівень дисертаційної роботи.

8. Загальний висновок

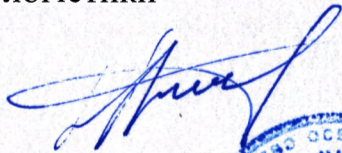
Дисертація Торохтія Богдана Григоровича є самостійно виконаною і завершеною науковою роботою, яка відзначається новими науково-обґрунтованими результатами дослідження.

Результати дослідження відображають виконання завдань відповідно до поставленої мети. Положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи містять теоретичну та практичну цінність.

Дисертаційна робота Торохтія Богдана Григоровича «Механізми управління економічною стійкістю аграрних підприємств», повною мірою відповідає вимогам МОН України, що встановлені до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук згідно з пунктами 9, 11 та 12 діючого «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Торохтій Богдан Григорович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу та логістики
Сумського національного
аграрного університету

А.М. Орел

